

FRÉTTABRÉF BSSL

Kúaskoðun 2009

Kúaskoðun þessa árs er nú hafin en verkið hefur tafist nokkuð vegna ýmissa vandkvæða sem komið hafa upp við yfirfærslu gagna yfir í nýja nautgriparæktarkerfið. Þau mál eru nú leyst og ekkert því til fyrirstöðu að hafist verður handa við skoðun á kúm á fullu næstu vikurnar. Nokkuð ljóst er að tæplega næst að ljúka skoðun í maí og júní en reynt verður að skoða sem flestar kýr.

Hins vegar höfum við líka hug á að breyta vinnulagi okkar við kúaskoðun á þann veg að keyra hana jafnar yfir árið og ef tími vinnst til koma jafnvel tvisvar á ári á stærstu búin. Hvort það næst verður tíminn að leiða í ljós.

Þær breytingar hafa nú verið gerðar að farið er að skrá hvort kýr eru háfættar eða lágfættar og einnig er nú hámarksmjólkurflæði skráð þar sem þær tölur eru til staðar. Þeim bændum sem hafa mjaltakerfi með rafræna skráningu á mjólkurflæði verða því send eyðublöð fyrir dóm á mjóltum og skapi áður en komið verður í skoðun til þeirra. Um er að ræða tilraun og ekki er víst að allir fá slík eyðublöð send að þessu sinni.

Eins og áður sagði er um tilraun að ræða í því skyni að bæta við upplýsingar um mjalta-eiginleika við afkvæmadóm nautanna í samræmi við kröfur bænda.

EFNI BRÉFSINS:

Aðalfundur BSSL 2009.....	2
Lamasjúkdómar á sauðburði..	3
Knóbótasýningar hrossa 2009..	4

Á DÖFINNI:

- **29. apr. - 4. maí**
Skráningar á kynbótasýningu í Víðidal
- **6. - 8. maí**
Skráningar á kynbótasýningu á Sörlastöðum
- **18. - 20. maí**
Skráningar á kynbótasýningu á Gaddstaðafötum
- **12. maí - 12. júní**
Kynbótasýningar hrossa á vegum BSSL

Lundi og Þráður bestu hrútar ársins 2008

Á aðalfundi Landssamtaka sauðfjárnænda þann 3. apríl sl. veittu Sauðfjársæðingarstjóðvarnar á Suðurlandi og Vesturlandi sameiginleg verðlaun fyrir besta lambaföður árið 2008 annars vegar og fyrir besta reynda kynbótahrútinn 2008 hins vegar.

Besti lambafaðirinn árið 2008 reyndist vera Þráður 06-0996 frá Hesti í Borgarfirði og besti reyndi kynbótahrúturinn 2008 var Lundi 03-945 frá Bergsstöðum á Vatnsnesi.

Í báðum tilvikum var veittur farandgripur til varðveislu í eitt ár ásamt platta til eignar. Farandgripirnir voru ekki af verri endanum en báðir gripirnir eru af útskornum hrút ofan á heysátu. Verkin eru eftir listakonuna Siggu á Grund. Nákvæmni listakonunnar er mikil og segja sumir að það sé augljóst að Sigga hafi haft Raft 05-966 að fyrirmynd þegar hún skar út gripinn sem veittur er fyrir besta reynda kynbótahrútinn. Í þessum verkum sýnir Sigga á Grund þá næmu tilfinningu sem hún hefur fyrir líkamsbyggingu og atferli manna og dýra sem listaverk hennar eru kunn fyrir.

Verðlaunagripirnir eru handhöfum til mikils vegsauka og ættu einir og sér að auka metnað sauðfjárnænda í kynbótastarfinu. Hver vill ekki vera handhafi svona verðlauna?

Aðalfundur BSSL 2009

Aðalfundur Búnaðarsambands Suðurlands 2009 var haldinn föstudaginn 17. apríl í Árhúsum við Hellu. Mættir voru 46 fulltrúar með kjörgengi frá aðildarfélögum sambandsins, auk gesta og starfsmanna.

Egill Sigurðsson, varaformaður, flutti skýrslu stjórnar í forföllum Guðbjargar Jónsdóttur, formanns. Hann fór yfir síðasta starfsár, sem var 100 ára afmælisár BSSL. Árið var viðburðarríkt; gefin var út bók um sögu sambandsins, haldin landbúnaðarsýning á Gaddstaðaflötum og reksturinn gekk vel þrátt fyrir ytri áföll í efnahagsmálum þjóðarinnar. Framundan taldi Egill að huga yrði að ytra umhverfi landbúnaðarins. Fáar atvinnugreinar færu verr út úr efnahagsþrengingunum en landbúnaðurinn, þar sem velta væri bæði lítil og hæg. Það jákvæða væri hins vegar að augu manna hefðu opnast fyrir mikilvægi landbúnaðarins varðandi fæðuöryggi og gjaldeyrisparnað.

Sveinn Sigmundsson, framkvæmdastjóri, flutti skýrslu framkvæmdastjóra og fór í gengum reiknings BSSL 2008. Hann fór ítarlega í gengum rekstur hverrar einingar. Almennt gekk reksturinn vel, tekjur jukust milli ára og rekstrartap fyrir fjármagnsliði var mun lægra en árið áður. Rekstrartekjur voru 213,4 milljónir og rekstrargjöld 217,8 milljónir. Tap af markaðsverðbréfum vegna bankahrunsins varð hins vegar verulegt og heildarniðurstaðan tap upp á 15,7 milljónir. Þrátt fyrir þetta stæði BSSL mjög traustum fótum, skuldastaðan mjög lág og tekjustreymi stöðugt. Markmiðið með rekstrinum væri ekki að skila hagnaði heldur halda úti öflugri leiðbeininga- og þjónustustarfsemi. Sveinn minntist einnig á helstu verkefni framundan sem lúta að fjármála- og rekstrarráðgjöf, áburðar- og jarðræktarráðgjöf, kynbótasýningum, kúaskoðunum og túnkortagerð.

Kosnir voru sjö fulltrúar BSSL á búnaðarþing til næstu þriggja ára, 2010-2012. Eftirtaldir náðu kjöri sem aðalmenn:

Ágúst Rúnarsson, Vestra-Fíflholti.
Egill Sigurðsson, Berustöðum.
Guðbjörg Jónsdóttir, Læk.
Guðni Einarsson, Þórissholti.
Guðrún Stefánsdóttir, Hlíðarendakoti.
Jóhann Nikulásson, Stóru-Hildisey.
Sveinn Ingvarsson, Reykjahlíð.

Varamenn þeirra eru:

1. Helgi Eggertsson, Kjarrí.
2. Kjartan Magnússon, Fagurhlíð.
3. Valdimar Guðjónsson, Gaulverjabæ.
4. Oddný Steina Valsdóttir, Butru.
5. Þórir Jónsson, Selalæk.
6. Hrafnkell Karlsson, Hrauni.
7. Jón Jónsson, Prestsbakka.

Varpa varð hlutkesti um röðun 1. og 2. varamanns. Þar sem Helgi og Kjartan hlutu jafn mörg atkvæði í 1. varamannssætið. Svo fór að Helgi vann hlutkestið.

Einnig var kosið um 2 stjórnarmenn og 2 í varastjórn úr Rangárvallasýslu. Egill Sigurðsson, Berustöðum, og Ragnar Lárusson, Stóra-Dal, voru endurkjörnir með lófaklappi. Tillaga um Oddný Steinu Valsdóttur, Butru, og Þórir Jónsson, Selalæk, sem varamenn þeirra var samþykkt samhljóða.

Sveinn Ingvarsson, varaformaður Bændasamtaka Íslands, flutti fundarmönnum kveðju stjórnar BÍ í forföllum formanns samtakanna. Í máli Sveins kom fram að undanfarna daga hafa staðið yfir samningaviðræður milli ríkisvaldsins og BÍ varðandi endurnýjun á búvörusamningum við kúabændur, sauðfjábændur og garðyrkjubændur. Þeim viðræðum ætti að ljúka á allra næstu dögum. Innihald þeirra yrði síðar kynnt fyrir bændum og samningarnir síðar lagðir í dóm bænda með atkvæðagreiðslu. Sveinn fór yfir helstu verkefni BÍ að undanfögnu og taldi starfið einkennast af meiri varnarbaráttu en áður. Af verkefnum bar tvennt hæst. Annars vegar álit á matvælafrumvarpinu, en BÍ eru sammála frumvarpinu að öðru leyti en því að í því er innflutningur á hráu kjöti leyfður. Hins vegar er um að ræða álit Samkeppnisstofnunar, þess efnis að BÍ hafi gerst brotleg við samkeppnislög. Af öðrum málum minntist Sveinn á að fyrir lægi að innheimta búnaðargjaldsins yrði tekin til endurskoðunar.

Eftirfarandi tillögur voru samþykktar á fundinum:

Tillaga 1 / Allsherjarnefnd.

Aðalfundur BSSL, haldinn í Árhúsum við Hellu þann 17. apríl 2009, samþykkir að hafna aðild að ESB með vísan í rök Bændasamtaka Íslands.

Tillaga 2 / Allsherjarnefnd.

Aðalfundur BSSL, haldinn í Árhúsum við Hellu þann 17. apríl 2009, samþykkir að skora á Bændasamtök Íslands að halda fast við þá stefnu sem samtökin hafa markað varðandi matvælafrumvarpið, þ.e. að hafna með öllu innflutningi á hráu kjöti.

Tillaga 3 / Allsherjarnefnd.

Aðalfundur BSSL, haldinn í Árhúsum við Hellu þann 17. apríl 2009, samþykkir að skora á stjórn BSSL að gerð verði úttekt á samskiptum bænda, vegagerðar og sveitastjórna varðandi girðingar með þjóðvegi 1 á svæði BSSL.

Tillaga 4 / Allsherjarnefnd.

Aðalfundur BSSL, haldinn í Árhúsum við Hellu þann 17. apríl 2009, samþykkir að skora á Bændasamtök Íslands að efla verkefnið Opinn landbúnaður, þar sem mikilvægi landbúnaðar í fæðuöryggi þjóðarinnar er mikið í ljósi stöðunnar í samfélaginu í dag.

Tillaga 5 / Allsherjarnefnd.

Aðalfundur BSSL, haldinn í Árhúsum við Hellu þann 17. apríl 2009, beinir því til stjórnar BSSL að vinna að því að gerð verði úttekt á möguleikum þess að hefja áburðarframleiðslu á Suðurlandi, þar sem stærsta markaðssvæðið er.

Tillaga 6 / Fjárhagsnefnd.

Aðalfundur BSSL, haldinn í Árhúsum við Hellu þann 17. apríl 2009, samþykkir fjárhagsáætlun BSSL fyrir árið 2009.

Tillaga 7 / Fjárhagsnefnd.

Aðalfundur BSSL, haldinn í Árhúsum við Hellu þann 17. apríl 2009, leggur til að við gerð fjárhagsáætlunar Kynbótastöðvar Suðurlands fyrir árið 2009 verði sæðingagjöld, kr 1.000,- á kú.

Tillaga 8 / Fjárhagsnefnd.

Aðalfundur BSSL, haldinn í Árhúsum við Hellu þann 17. apríl 2009, samþykkir óbreytt árgjald til BSSL, alls kr. 1.000,- á félagsmann.

Lambasjúkdómar á sauðburði

Dagana 25. og 26. mars sl. voru sauðfjárræktarráðunautar BSSL á fundarferðum á starfssvæði Búnaðarsambands Suðurlands ásamt Jóni Viðari frá BÍ og Sigurði Sigurðarsyni dýralækni. Á fundunum voru haldin fræðsluerindi sem vert er að hnykkja á við bændur. Hér á eftir fara minnispointar úr öðru þeirra erinda sem Sigurður Sigurðarson flutti en það var um lambasjúkdóma á sauðburði. Minnispointar úr öðrum erindum verða birtir í næstu fréttabréfum en þau má lesa í heild sinni á www.bssl.is

• Sigurður fór yfir helstu lambasjúkdóma á sauðburði. Minnti bændur á „Sauðburðarkverði“ sem gefið var út 1997 og er sígilt enn. Þar er farið yfir heilbrigði og sjúkdóma fyrir og á sauðburði. Þetta rit fæst á skrifstofum BSSL.

Tillaga 9 / Fjárhagsnefnd.

Aðalfundur BSSL, haldinn í Árhúsum við Hellu þann 17. apríl 2009, samþykkir að þóknun aðalfundarfulltrúa miðist við dagpeninga ríkisstarfsmanna. Miða skal við fæðispeninga heilan dag og minnst 10 tíma ferðalag (nú kr 7.200,-) x 2. (þ.e. nú 14.400,-).

Tillaga 10 / Fjárhagsnefnd.

Aðalfundur BSSL, haldinn í Árhúsum við Hellu þann 17. apríl 2009, samþykkir að laun stjórnarmanna verði kr. 10.000,- á hvern stjórnarfund auk dagpeninga og aksturs samkvæmt ríkistaxta og framreiknað með vísitölubreytingum samkvæmt grunni í launavísitölu frá apríl 2005. Formaður fái tvöföld laun og dagpeninga á við aðra stjórnarmenn auk aksturs. Formaður fái auki eingreiðslu sem nemur kr. 150.000,- miðað við árið 2003 sem framreiknast með launavísitölu.

Tillaga 11 / Fagmálanefnd.

Aðalfundur BSSL, haldinn í Árhúsum við Hellu þann 17. apríl 2009, skorar á landsráðunauta í nautgriparrækt og Bændasamtök Íslands að vinnu við nautgriparræktarkerfið Huppu verði hraðað. Sérstök áhersla verði lögð á að koma rafrænni gagnalesningu á, útprentunum og skýrslugerð í gott lag með þarfir bænda og héraðsráðunauta að leiðarljósi.

Tillaga 12 / Fagmálanefnd.

Aðalfundur BSSL, haldinn í Árhúsum við Hellu þann 17. apríl 2009, skorar á Landbúnaðarháskóla Íslands að hefja nú þegar tilraunir með niðurfellingu mykju.

Tillaga 13 / Fagmálanefnd.

Aðalfundur BSSL, haldinn í Árhúsum við Hellu þann 17. apríl 2009, skorar á stjórn og framkvæmdastjóra BSSL að haga störfum nautgriparræktarráðunauta þannig að kúaskoðun sé framkvæmd tvisvar sinnum á ári, haust og vor. Að hausti í október mánuði og að vori í mars mánuði. Dómurinn sé í tvíriti og afrit verði eftir í fjósi.

Fundargerð aðalfundarinnar er hægt að nálgast í heild sinni á vef BSSL, www.bssl.is.

• Sigurður nefni helstu sjúkdóma sem gætu komið upp fyrir og á sauðburði. Ræddi um mikilvægi hreinlætis t.d. við fósturlát og að taka ekki fóstur með berum höndum. Getur verið hættulegt og þá sérstaklega fyrir vanfærar konur.

• Hann nefndi að ef sent er fóstur eða lamb sem drepst um burð í krufningu að þá er mikilvægt að senda hyldirnar með ef hægt er því þær geta oft ráðið úrslitum um að það greinist sem olli dauða fósturs/lamb.

• Það eru ýmsir sjúkdómar sem geta komið upp fyrir og á sauðburði. Má nefna sjúkdóma tengda ánum: fósturlát, toxoplasma (kattasmit), listeria monoc. (hvanneyrarveiki), doði, fóstureitrun, legeitrun, legbólga, júgurbólga o.fl.

o Fyrirbyggjandi má nefna bólusetningar, hreinlæti og fleira.

• Sjúkdóma tengda lömbum má nefna: lambablóðsótt, flosnýrnaveiki, garnablóðsótt, stífkrampi, garnabólga, colísýkingar (lambaskíta), colieitrun (slefsýki), liðabólga, naflasýking, stíuskjögur, hníslasótt o.fl.

o Marga af þessum lambasjúkdómum má fyrirbyggja með góðu hreinlæti, koma lömbum strax á spena eftir burð þannig að broddur sé það fyrsta sem þau fá og að skiturinn sé ekki í „fararbroddi“, bólusetningar til að fyrirbyggja suma sjúkdóma o.sv.frv.

• Athuga þarf að þetta eru ekki tæmandi upptalningar. Sumir sjúkdómarnir eru sjaldgæfari en aðrir og misjafnt milli bæja.

• Hér koma nokkar ábendingar sem Sigurður og fleiri komu með á fundunum:

o Mikilvægt er að BRODDMJÓLK sé það fyrsta sem lamb fær. Þannig fær lambið mótefni gegn ýmsum sjúkdómum.

o Fóðrun er mjög mikilvægur þáttur fyrir og á sauðburði. Forðast skal allar snöggar fóðurbreytingar. Fara skal rólega í allar breytingar og venja ærnar við.

o Gefa lömbum 10-20 ml af AB mjólk sem hafa orðið fyrir bakteríusýkingu. Sumir nota AB-mjólk sem fyrirbyggjandi aðgerð og gerlarnir í mjólkinni keppa við óhollu sýklana.

o Hreint kakó hefur í sumum tilfellum reynst vel að gefa sýktum lömbum. Kakóið dregur til sín eitrefni. Skammtur er um 1-2 msk sem er leyst upp í vatni og gefið veiku lambi.

o Ef t.d. slefsýki kemur upp á búi er mjög mikilvægt að bregðast mjög snögg við. Slefsýki er bráðsmitandi og þegar lömb eru orðin veik er nánast útilokað að bjarga þeim. Þá getur inngjöf af Colinovina innan sólarhrings frá fæðingu komið í veg fyrir að faraldur breiðist út á búinu.

o Lömb undan yngri ám og lömb sem byrgð eru lengi inni á sauðburði er hættara við að fá stíuskjögur en önnur lömb. Hægt er að sprauta þau með Selevitan áður en þau eru sett út sem væri þá fyrirbyggjandi gegn stíuskjögi.

Vanhöld lamba eru mjög misjöfn eftir búum. Það skiptir máli að þau lömb sem fæðast lifi og skili sér að hausti. Þar sem vanhöld á lömbum eru mikil á sauðburði er mikilvægt að bóndinn/bændurnir spái í hvað hægt er að gera til að minnka vanhöldin. Er eitthvað sem betur mætti fara, er hægt að gera eitthvað fyrirbyggjandi, þarf að bæta sauðburðaraðstöðuna, þarf að auka hreinlætið, hafa ær aðgang að nægu og hreinu vatni, er of blautt í húsunum, þarf að auka eftirlitið og svo mætti áfram telja.

Kynbótasýningar hrossa 2009

Senn líður að kynbótasýningum og því rétt að kynna þær. Reiknað er með því að dómari standi samfleytt frá 12. maí til 12. júní. Sýningar á Suðurlandi verða að venju þrjár. Fyrsta sýningin verður í Víðidal í Reykjavík. Reiknað er með að tvær dómnefndir verði að störfum á Sörlastaðum og Hellu en endanleg ákvörðun verður tekin um það þegar þátttaka er ljós. Stefnt er að sýningu í Hornafirði ef næg þátttaka fæst, lágmarks skráning er 15 hross. Í fyrra ákvað fagråd í samráði við FEIF að leyfilegt væri að koma með hross einvörðungu í reiðdóm. P.e.a.s. eigandi getur valið að láta byggingardóm standa hafi hrossið verið dæmt fullnaðardómi á síðustu 60 dögum. Aðeins er val um síðasta dóm.

Sýningar í umsjón Búnaðarsambands Suðurlands eru:

Víðidalur í Reykjavík dagana 12. til 15. maí

Tekið við skráningum í síma 480 1800 dagana 29. apríl til 4. maí

Sörlastaðir í Hafnarfirði dagana 18. til 29. maí

Tekið við skráningum í síma 480 1800 dagana 6. til 8. maí

Héraðssýning Gaddstaðflötum dagana 2. til 12. júní

Tekið við skráningum í síma 480 1800 dagana 18. til 20. maí

Hornafjörður 11. júní

Tekið við skráningum í síma 470 8088 / 864 6487 dagana 3. til 5. júní

Það er um að gera að leggja á minnið hvenær skráningar hefjast á hverja sýningu. Hægt verður að skrá hross til sýningar á heimasíðu Búnaðarsambandsins, www.bssl.is.

Sýningargjald á hvert hross er 13.500 kr. Ef hross er einvörðungu skráð í byggingardóm eða hæfileikadóm er sýningargjaldið 9.000 kr. Það skal hins vegar skýrt tekið fram að nauðsynlegt er að geta þess um leið og hrossið er skráð að það eigi einungis að mæta í byggingardóm eða hæfileikadóm, ef það er ekki gert er lítið svo á að það eigi að fara í fullnaðardóm. Hafi greiðsla ekki borist í síðasta lagi í lok síðasta skráningardags er viðkomandi hross ekki skráð í mót. Sýningargjöld er hægt að greiða á skrifstofu Búnaðarsambandsins að Austurvegi 1 á Selfossi eða inn á reikning nr. 0152-26-1618, kt: 490169-6609. Ef greitt er í banka er mikilvægt að biðja bankann um að faxes strax greiðslukvittun til Búnaðarsambandsins, faxnúmerið er 480-1818. **Mjög brýnt er að merkja greiðslu með númeri og nafni hrossins.** Ef greitt er í gegnum netbanka vinsamlegast sendið greiðslukvittun á netfangið helga@bssl.is. Hægt er að greiða sýningargjöld með kreditkort. Endurgreiðsla á sýningargjöldum kemur aðeins til greina ef látið er vita um forföll áður en viðkomandi sýning hefst. Ekki er um fulla endurgreiðslu að ræða heldur einungis 8.000 kr fyrir hross sem hefur verið skráð í fullnaðardóm en 5.000 kr fyrir þau hross sem hafa einungis verið skráð í byggingar eða hæfileikadóm.

Rétt er að minna á eftirfarandi:

1. Öll hross sem koma til kynbótadóms skulu vera grunnskráð í WorldFeng og einstaklingsmerkt.
2. Allir stóðhestar sem koma til kynbótadóms fimm vetra og eldri þurfa að vera DNA-greindir til staðfestingar á ætterni. Taka þarf stroksýni úr nös og þarf vitneskja um sýnatöku að liggja fyrir í WorldFeng fyrir sýningu.
3. Allir stóðhestar 5 vetra og eldri sem koma til dóms þurfa að skila inn vottorði um að úr þeim hafi verið tekið blóðsýni. Ekki þarf að framvísa vottorði fyrir hesta sem þegar liggur fyrir í WF að biðið er að taka blóð úr.
4. Í því skyni að draga úr tíðni spatts skal röntgenmynda alla stóðhesta sem náð hafa fimm vetra aldri og koma til dóms á kynbótasýningum. Röntgenmyndirnar er heimilt að taka af hestinum á því ári sem þeim aldri verður náð. Hestur hlýtur ekki dóm nema myndataka hafi farið fram og niðurstöður liggi fyrir í WorldFeng.
5. Hófar mega ekki vera lengri en 9,0 cm. Undantekningar frá þessari reglu má gera þegar hæð á herðar mælist 137-144 cm, mælt með stangarmáli, en þá má hóflengd vera allt að 9,5 cm og ef hæðin er 145 cm eða meira má hóflengdin vera allt að 10,0 cm. Ekki má muna meira en 2 cm á lengd fram- og afturhófa.
6. Hámarksþykkt skeifna er 8 mm og hámarksbreidd 23 mm. Sama breidd skal vera á fram- og afturfótaskeifum. Skeifurnar skulu vera samstæðar og úr samskonar efni.

Eftirfarandi þarf að gera með góðum fyrirvara fyrir sýningar: Láta taka stroksýni, blóðsýni og röntgenmynda stóðhesta fimm vetra og eldri. Reglur um kynbótasýningar má sjá í heild sinni á slóðinni www.bssl.is.

Halla Eygló Sveinsdóttir